

Sygn. akt III AUa 250/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka (spr.)
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSO del. Beata Górską
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2013 r. w Szczecinie

sprawy Z. P.

przeciwko Wojskowemu Biuru Emerytalnemu w S.

o ponowne przeliczenie i ustalenie świadczenia

na skutek apelacji ubezpieczonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 21 listopada 2012 r. sygn. akt VII U 688/11

1. oddała apelację,
2. zasądza od ubezpieczonego Z. P. na rzecz Wojskowego Biura Emerytalnego w S. kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej,
3. przyznaje radcy prawnemu B. L. od Skarbu Państwa – Sądowi Apelacyjnemu w Szczecinie kwotę 120 zł (sto dwadzieścia złotych) powiększoną o kwotę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej ubezpieczonemu z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.

SSA Romana Mrotek SSA Barbara Białecka SSO del. Beata Górską

Sygn. akt III AUa 250/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 grudnia 2010 roku, znak: (...), Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. załatwił odmownie wniosek ubezpieczonego Z. P. z dnia 17 stycznia 2008 roku o ponowne ustalenie prawa do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego i ich wysokości na dzień zwolnienia z zawodowej służby wojskowej, wskazując, że

ubezpieczony domagał się uchylenia decyzji Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w S. o ustaleniu wojskowej renty inwalidzkiej nr (...) z dnia 8 stycznia 1986 roku i 4 grudnia 1986 roku oraz decyzji o ustaleniu emerytury wojskowej nr (...) z dnia 8 stycznia 1986 roku i 4 grudnia 1986 roku. Uzasadniając odmowę ponownego ustalenia prawa do świadczenia, organ rentowy stwierdził, że okoliczność wskazywana przez ubezpieczonego we wniosku o wydanie decyzji a dotycząca braku właściwości organu, który wydał w/w decyzję, nie stanowi sama z siebie podstawy do ponownego ustalenia prawa do świadczenia. Jednocześnie podał, iż nawet jeśli zarzut ubezpieczonego byłby prawdziwy, to okoliczność ta nie ma żadnego wpływu na prawo ubezpieczonego do świadczenia.

Z kolei decyzją z dnia 6 kwietnia 2011 roku Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. odmówił stwierdzenia nieważności decyzji szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w S. o ustaleniu emerytury wojskowej z dnia 8 stycznia 1986 roku oraz decyzji o ustaleniu wojskowej renty inwalidzkiej z dnia 8 stycznia 1986 roku i z dnia 4 grudnia 1986 roku, stwierdzając, że organ rentowy może uchylić, zmienić lub unieważnić decyzję, od której nie wniesiono zaskarżenia tylko z urzędu, a to z kolei oznacza bezzasadność żądania o stwierdzenie nieważności na wniosek. Analizując przy tym zasadność unieważnienia tychże decyzji z urzędu, organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony zameldowany był w Ś., gdzie wcześniej przydzielono mu osobną kwaterę stałą. Podniósł także, że ubezpieczony nie kwestionował wcześniej właściwości Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w S.. Jednocześnie wskazał, że żaden - z obowiązujących w dacie wydawania mających podlegać unieważnieniu decyzji - przepis nie przewidywał możliwości stwierdzenia nieważności decyzji wojskowych organów emerytalnych.

Powyższe decyzje zaskarżył ubezpieczony domagając się ich uchylenia, a także sądowej kontroli wykonywania wojskowej administracji publicznej pod kątem zgodności z prawem poczynszy od 15 kwietnia 1985 roku, oraz sądowej kontroli pod względem zgodności zaskarżonych decyzji.

W uzasadnieniu swojego stanowiska ubezpieczonego podtrzymał argumentację przedstawioną we wnioskach o wydanie decyzji, w tym zarzut braku właściwości organu wojskowego ustalającego mu prawo do świadczeń i stwierdził, że „Dyrektor WBE nie przyjął do wiadomości, że skarżący (...) w zestawieniu o przebiegu zawodowej służby wojskowej i służby wojskowej przez dowódcę jednostki wojskowej (...) podane zostały dniówki, i że po przeliczeniu wysługi emerytalnej (...) w wymiarze półtorarocznym mają zastosowanie przepisy prawa materialnego wykonawczego § 22 ust. 2 rozporządzenia Ministrów Obrony Narodowej z dnia 16 stycznia 1973 r. w sprawie ustalania prawa do zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych i ich rodzin i wypłaty świadczenia z tego tytułu (...) stosując przelicznik po 25 i 22 dni za miesiąc wysługi emerytalnej”. Wskazał także, iż jego zdaniem organ rentowy posługiwał się niewłaściwymi datami zwolnienia go ze służby wojskowej.

Nadto pismem z dnia 24 sierpnia 2011 roku, ubezpieczony wniósł odwołanie w związku z bezczynnością wojskowego organu emerytalnego w zakresie niewydania decyzji konstytutywnej w przedmiocie ustalenia prawa do emerytury wojskowej i w przedmiocie wysokości świadczenia z tytułu wojskowego zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych. W uzasadnieniu tego odwołania ubezpieczony podtrzymał zarzut o niewłaściwości organu rentowego wydającego decyzję ustalającą jego prawo do świadczeń z wojskowego zaopatrzenia emerytalno-rentowego. Podniósł także, iż nabył prawo do pełnego zaopatrzenia emerytalnego - emerytury wojskowej z tytułu pełnej wysługi lat w wymiarze półtoranormalnym. Przy czym do dnia dzisiejszego żaden właściwy organ nie wydał ani nie doręczył mu żadnej konstytutywnej decyzji ustalającej jego prawo do emerytury wojskowej. Zaznaczył nadto, że nadal w obrocie prawnym funkcjonują decyzje z 1986 roku, wydane przez niewłaściwe z uwagi na ówczesne miejsce zameldowania organy.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 21 listopada 2012 r., sygn. akt VII U 688/11 oddalił odwołania ubezpieczonego od decyzji z dnia 28 grudnia 2010 r., nr (...), z dnia 6 kwietnia 2011 r. nr (...) oraz z dnia 24 sierpnia 2011 r., nadto zasądził od ubezpieczonego koszty procesu i przyznał wynagrodzenie pełnomocnikowi z urzędu.

W ustaleniach faktycznych sąd meriti podał, iż decyzją z dnia 8 stycznia 1986 roku szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w S. wydał decyzję o ustaleniu prawa ubezpieczonego Z. P. do emerytury wojskowej. Przedmiotowe

decyzje zostały anulowane z dniem 1 lipca 1986 roku i w ich miejsce szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego wydał nowe decyzje ustalające prawo ubezpieczonego do emerytury wojskowej i wojskowej renty inwalidzkiej. W tymże samym dniu organ rentowy wydał decyzję ustalającą prawo ubezpieczonego do wojskowej grupy inwalidzkiej II grupy. Pismem z dnia 13 lipca 1986 roku ubezpieczony wystąpił z zapytaniem jakie kwoty zostały przyjęte do podstawy wymiaru obu w/w świadczeń. Z kolei pismem z dnia 11 maja 1988 roku ubezpieczony wnioskował o wyliczenie, która z należności renta – czy emerytura jest dla niego korzystniejsza i o wypłatę świadczenia korzystniejszego. W odpowiedzi na powyższe pismem z dnia 15 maja 1988 roku szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego poinformował ubezpieczonego, że korzystniejszym świadczeniem jest wojskowa renta inwalidzka. Pismem z dnia 11 lipca 1988 roku ubezpieczony prosił Wojewódzki Sztab Wojskowy w K. o wskazanie „górną granicy (...) zarobków od emerytury”, wyjaśniając, że ma zamiar podjąć zatrudnienie. Jednocześnie pismem z dnia 7 stycznia 1987 roku, kierowanym do szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego ubezpieczony, informował o stałym miejscu zamieszkania w K. i przesłanie do K. swoich akt personalnych. Po wydaniu decyzji ustalających prawo ubezpieczonego do w/w świadczeń ubezpieczony wzywany był wielokrotnie na kontrolne badania lekarskie przez Rejonową Komisję Lekarską w K. i S.. Na skutek interwencji i zapytań ubezpieczonego stawał on także przed Centralną Wojskową Komisją Lekarską. Ubezpieczony był kierowany na obserwację w Instytucie (...) w W.. Swoje zastrzeżenia ubezpieczony kierował do szefów Wojewódzkich Komisji Wojskowych, Trybunału Konstytucyjnego. Ubezpieczony także wielokrotnie kierował do WBE w S. pisma z zapytaniem, na jakiej podstawie podwyższano mu emeryturę wojskową, czego dotyczą zawarte w odnośnych decyzjach wskaźniki, a także, dlaczego nie otrzymał tych decyzji. Żądanie ustalenia prawa do świadczenia z zabezpieczenia społecznego żołnierzy zawodowych, żądanie wydania decyzji ustalające takie prawo, a także zarzut niewydania decyzji ustanawiającej takie prawo, stanowiły przedmiot szeregu postępowań sądowych, w tym spraw toczących się przed Sądem Okręgowym i Sądem Apelacyjnym w Szczecinie, a w szczególności spraw o sygn. akt: VII U 1783/04, III AUz 76/05, VII U 2587, III AUz 48/08, a także przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. akt II UK 216/05. Ubezpieczony wnioskował także o stwierdzenie nieważności decyzji ustalających jego prawo do świadczenia oraz skarżył bezczynność Ministra Obrony Narodowej w tym zakresie oraz wnosił skargi dotyczące tych zagadnień lub zagadnień powiązanych do sądów administracyjnych. Skargi te były bądź oddalane, bądź odrzucane. Szczegółowy zakres swoich zastrzeżeń do decyzji wydanych w 1986 roku ubezpieczony przedstawił na rozprawie w dniu 12 kwietnia 2012 roku. I tak ubezpieczony stwierdził, m.in., że:

- przed zwolnieniem ze służby wojskowej nie był kierowany na żadne komisje lekarskie,
- orzeczenia lekarskie stwierdzające jego niezdolność do służby wojskowej wydane były bez podstawy prawnej, zaocznie albo przez niewłaściwe organy, nie doręczano mu także tych orzeczeń,
- przez właściwą komisję lekarską ubezpieczony był badany w dniu 3 listopada 1984 roku,
- okresy zarówno zasadniczej, jak i zawodowej służby wojskowej podane były w dniówkach,
- jego odwołania od decyzji o zwolnieniu z służby zawodowej, kierowane do Dowódcy Marynarki Wojennej, pozostały bez rozpoznania,
- nie występował nigdy o wojskową rentę inwalidzką, nie był kierowany przez wojskowe organy rentowe na badania stwierdzające niezdolność do służby, nigdy nie nabył praw do renty wojskowej,
- jako żołnierz rezerwy po zwolnieniu winien być skierowany na badania przez WKU, kierowany był badania i przeglądy przez lekarzy niewłaściwych WKL,
- po wydaniu w 1992 roku rozporządzenia o wojskowych komisjach zaczął wnioskować o rozpoznanie odwołań, gdyż sprawa ustalenia zdolności do służby „zawisła w powietrzu” ; ostateczne orzeczenie w przedmiocie ustalenia zdolności do zawodowej służby wojskowej wydano w dniu 22 czerwca 2001 roku, a w związku z tym zadaniem organu rentowego było uchylenie wszystkich uprzednich decyzji w tym zakresie,
- nie utracił zdolności do czynnej niezawodowej służby ,

- z zawodowej służby wojskowej zwolniony został w K., co uzasadnia właściwość szefa WSW w K., nie zaś w S.,
- właściwy organ rentowy do dnia dzisiejszego nie wydał decyzji w przedmiocie jego prawa do emerytury ani renty.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy uznał, iż odwołania ubezpieczonego nie zasługują na uwzględnienie. Wskazał, iż argumentacja przedstawiana przez ubezpieczonego w licznych i obszernych pismach procesowych, tylko w nielicznych przypadkach odnosiła się do zagadnień objętych zaskarżonymi decyzjami. W szczególności podniósł, że przedmiotem w/w decyzji nie była i – z oczywistych względów – nie mogła być ocena zasadności orzeczeń wojskowych komisji określających stan zdrowia ubezpieczonego po ustaleniu mu prawa do wojskowej renty inwalidzkiej i emerytury wojskowej. Zatem problem właściwości komisji orzeczniczych, zasadności wzywania ubezpieczonego na badania lekarskie, jako niedotyczące istoty sporu, nie wymagają w ocenie Sądu Okręgowego komentarza na obecnym etapie postępowania. To samo dotyczy zagadnień szczegółowych, dotyczących np. naliczania dniówek itp.

Odnosząc się do pierwszej z zaskarżonych decyzji, sąd pierwszej instancji podał, iż w aktualnym stanie prawnym przepis art. 31 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. z 2004 roku, nr 8, poz. 66) stanowi, że prawo do zaopatrzenia emerytalnego i wysokość świadczeń pieniężnych z tytułu tego zaopatrzenia ustala w formie decyzji wojskowy organ emerytalny. Decyzję, o której mowa w ust. 1, doręcza się zainteresowanemu na piśmie wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem (ust. 2). Postępowanie w sprawie ustalenia prawa do zaopatrzenia emerytalnego wszczyna się na wniosek zainteresowanego (ust. 3). Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje zainteresowanemu odwołanie do właściwego sądu, według zasad określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego (ust. 4). Odwołanie do sądu przysługuje również w przypadku niewydania przez organ emerytalny decyzji w terminie określonym w ust. 3.

Natomiast przepis art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 stanowi, iż prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej albo z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w tej sprawie zostaną przedstawione istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne albo ujawnione nowe dowody, istniejące w dniu wydania decyzji, nieznanne organowi, a mające wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość. Przy czym decyzje ostateczne, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez wojskowy organ emerytalny zmienione, uchylone lub unieważnione, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (ust. 2). Przy czym w sprawach zakończonych prawomocnym wyrokiem sądu, wojskowy organ emerytalny lub osoba uprawniona do zaopatrzenia emerytalnego mogą wystąpić do właściwego sądu z wnioskiem o wznowienie postępowania na zasadach określonych w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (ust. 3).

Sąd Okręgowy wskazał, iż ubezpieczony jako okoliczność stanowiącą podstawę ponownego ustalenia prawa do świadczenia powołał niewłaściwość organu, który pierwotnie ustalił mu prawo do świadczeń z zabezpieczenia społecznego żołnierzy zawodowych. Analizując tą przesłankę sąd meriti stwierdził, że stanowi ona zarzut procesowy możliwy do przywołania w postępowaniu sądowym wszczętym poprzez zaskarżenie decyzji. Tymczasem w sprawie niniejszej przedmiotowe decyzje ustalające ubezpieczonemu prawo do świadczenia z zabezpieczenia społecznego żołnierzy zawodowych, pomimo pouczenia, nie zostały przez ubezpieczonego zaskarżone. Ewentualna niewłaściwość wojskowego organu emerytalnego w żaden sposób nie stanowi nowej okoliczności lub nowego dowodu, o którym mowa w przywołanym przepisie. W tym sensie, co do zasady, nie daje podstaw do ponownego ustalenia prawa do świadczenia, co stanowi wystarczającą przesłankę oddalenia odwołania w tym zakresie. Jednocześnie sąd pierwszej instancji podniósł, iż w sprawie zaistniał nierozstrzygalny aktualnie spór dotyczący okoliczności, gdzie faktycznie ubezpieczony zamieszkiwał na stałe. Jakkolwiek ubezpieczony kwestionował uznanie, że podlega Szeфовi WSW, nie obalił ostatecznie ustalenia organu rentowego, opartego o informację zaczerpniętą z Urzędu Miasta w K., iż miejscem jego zamieszkania na dzień wydawania decyzji ustalających prawo do świadczenia było Ś.. Rozstrzygnięcie tego sporu dotyczącego właściwości organu rentowego nie ma wpływu na ocenę prawidłowości decyzji wydanych przez aktualny organ rentowy – WBE w S.. Każdy wojskowy organ emerytalny, wydając decyzję ustalającą prawo do

świadczenia z zabezpieczenia społecznego żołnierzy zawodowych, wydaje ją w oparciu o tożsame przepisy prawa i w oparciu o kompletną dokumentację personalną żołnierza. Oznacza to, że jakkolwiek właściwość organu rentowego jest kwestią ważną w aspekcie techniczno-organizacyjnym oraz komunikacyjnym, to nie przesądza ona kwestii prawa poszczególnych osób do określonych przepisami prawa, świadczeń. Brak jest zatem jakiegokolwiek racjonalnego powodu, by uznać, że Szef Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w K. wydałby decyzję inną a niżeli ta, która została wydana przez tożsamy organ, tyle że umiejscowiony w S.. Równocześnie sąd pierwszej instancji, podniósł także, iż przepisy emerytalne dotyczące wojskowych obowiązujące w dacie wydawania decyzji ustalających ubezpieczonemu prawo do świadczenia, tj. ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. z 1983 roku, nr 29, poz. 139) także nie przewidywały możliwości ponownego ustalenia prawa do świadczenia i jego wysokości w oparciu o tożsame w istocie przesłanki. Przepis art. 52 w/w ustawy stanowił bowiem, że jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń pieniężnych zostaną ujawnione nowe dowody lub okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, które istniały przed ustaleniem prawa do świadczeń, to następuje ponowne ustalenie prawa do świadczeń lub ich wysokości. W tym stanie rzeczy, bazując na treści przepisu art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił odwołanie od decyzji z dnia 28 grudnia 2010 roku. Przechodząc do kolejnego odwołania ubezpieczonego sąd pierwszej instancji, zaznaczył, iż dopiero mocą ustawy z dnia 13 października 1993 roku wojskowy organ rentowy zyskał prawo do unieważniania swoich prawomocnych decyzji na zasadach określonych w k.p.a. (art. 32 ust. 2 przywołanej ustawy). Zatem akceptacja żądania ubezpieczonego w zakresie stwierdzenia nieważności wskazanych decyzji wytwarzałaby bezprecedensową i niedopuszczalną dychotomię w zakresie stosowania przepisów prawnych, przejawiającą się powstaniem sytuacji, w której wojskowy organ rentowy miałby unieważniać ostateczne decyzje, które nie podlegały unieważnieniu w dacie ich wydawania i realizacji. W ocenie Sądu brak jest także jakichkolwiek przesłanek pozwalających na uznanie, że brak właściwości organu w dacie wydawania decyzji ustalających ubezpieczonemu prawo do świadczeń z zabezpieczenia wojskowego, stanowi podstawę unieważnienia tychże decyzji. Równocześnie podzielił przy tym zastrzeżenie organu rentowego, że postępowanie w zakresie unieważnienia ostatecznej decyzji organu rentowego wszczynane jest z urzędu, wszelkie zatem wnioski ubezpieczonego w tym zakresie, są bezprzedmiotowe, a brak jest podstaw do unieważnienia tychże decyzji z urzędu. Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 477^(14 § 1) kpc oddalił także odwołanie od decyzji z dnia 6 kwietnia 2011 roku. Odnosząc się do odwołania ubezpieczonego w związku z niewydaniem decyzji przez wojskowy organ rentowy, sąd pierwszej instancji stwierdził w pierwszej kolejności, że wszystkie podnoszone przez ubezpieczonego kwestie stanowiły już choćby bezpośrednio przedmiot postępowań przed wojskowym organem rentowym, innymi organami wojskowymi, sądami powszechnymi oraz sądami administracyjnymi. W ustaleniach stanu faktycznego wymieniono znaczną część tych postępowań, co przemawia za uznaniem, iż zagadnienia poddawane pod rozprawę przez organ rentowy, nie stanowią nowych spraw, a wskazują na wyjątkową aktywność ubezpieczonego, generującą z kolei aktywność organu rentowego, który to szeregiem pism wyjaśniał ubezpieczonemu bezzasadność jego roszczeń, ściślej brak przesłanek, tak faktycznych, jak prawnych, umożliwiających realizację jego żądań. Z akt sprawy wynika, że wojskowy organ rentowy podjął zespół czynności zmierzających do ustalenia uprawnień ubezpieczonego do świadczenia z zaopatrzenia emerytalno-rentowego żołnierzy zawodowych i w konsekwencji prawo takie ustalił, a wydane w tym zakresie decyzje zostały wykonane, wskutek czego od ponad 25 lat ubezpieczony pobiera należne mu świadczenia. Niemożliwym jest zatem uznanie, by organ rentowy w zakresie ciążących na nim obowiązków dopuścił się jakiegokolwiek bezczynności. Jednocześnie analiza 4 tomów akt rentowych wskazuje, że organ rentowy konsekwentnie wyjaśniał ubezpieczonemu każdą okoliczność dotyczącą prawa do w/w świadczeń. Z bezczynnością organu rentowego w ścisłym tego słowa znaczeniu, mamy do czynienia wówczas, gdy organ rentowy w żaden sposób nie zainicjuje postępowania wywołanego wnioskiem ubezpieczonego. Sądowi brak jest wiedzy, by organ rentowy przeoczył wniosek ubezpieczonego, zresztą odwołujący nie precyzuje o jaki wniosek mu chodzi. Jeżeli zaś organ rentowy wydał decyzje w przedmiocie prawa do świadczenia, to tym samym brak jest podstaw do stwierdzenia bezczynności organu.

Przepis art. 477⁹ § 4 k.p.c., stanowiący podstawę prawną odwołania związanego z niewydaniem decyzji jasno określa, że jeżeli organ rentowy nie wydał decyzji w terminie dwóch miesięcy, licząc od dnia zgłoszenia roszczenia w sposób przepisany, odwołanie można wnieść w każdym czasie po upływie tego terminu. Podobną regulację zawiera także

przepis art. 31 ust. 5 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, stanowiący, że odwołanie do sądu przysługuje również w przypadku niewydania przez organ emerytalny decyzji w terminie określonym w ust. 3. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest w sprawie niniejszej jakiegokolwiek nowego nierozpoznanego uprzednio wniosku ubezpieczonego. Tylko bowiem niewydanie decyzji na skutek złożenia w organie rentowym wniosku możliwego do kwalifikacji jako wniosek o wydanie decyzji, daje wnioskującemu legitymację do tego rodzaju odwołania. Odwołanie w związku z niewydaniem decyzji każdorazowo dotyczyć może obszaru, w którym organowi przypisać można jakikolwiek obowiązek, tzn. w sytuacji, w której organ rentowy może wydać decyzję, a więc takiej, w której istnieje zagadnienie, które organ rentowy może decyzją rozstrzygnąć. Ubezpieczony powołuje się na niewydanie przez organ decyzji konstytutywnej w przedmiocie swych uprawnień do świadczenia, nie wskazuje natomiast jakiego konkretnego wniosku organ rentowy nie rozpoznał. Zauważyć jednak należy, że decyzją konstytuującą całokształt praw i obowiązków ubezpieczonego związanych z zabezpieczeniem społecznym, którą określić można – posługując się nomenklaturą ubezpieczonego – decyzja konstytutywną, została w niniejszej sprawie wydana (1986 rok), tyle że ubezpieczony uważa ją za decyzję nieważną. Na koniec sąd meriti zauważył, że nawet gdyby zaistniały jakiegokolwiek przesłanki unieważnienia decyzji ustalających prawo ubezpieczonego do świadczenia, to bezprzedmiotowe byłoby unieważnianie decyzji datowanych na dzień 8 stycznia 1986 roku albowiem zostały one anulowane, na co wskazuje adnotacja wojskowego organu rentowego do ZUS, zatem w tym kontekście stwierdzeniu nieważności podlegać by mogły, tylko później datowane decyzje. Z tych też powodów odwołanie ubezpieczonego w związku z niewydaniem decyzji w sprawie, również nie zasługiwało na uwzględnienie toteż, w trybie przepisu art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy je oddalił.

O kosztach procesu sąd orzekł w pkt. II na podstawie art. 98 § 1, 3 k.p.c., art. 99 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2002 roku, nr 163, poz. 1349).

Od powyższego wyroku apelację wniósł pełnomocnik ubezpieczonego, który wydanemu rozstrzygnięciu zarzucił:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. przepisu art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. nr 8, poz. 66 ze zm.), poprzez uznanie, iż przedstawione przez ubezpieczonego twierdzenia nie stanowią istotnych dla sprawy nowych okoliczności faktycznych, mających wpływ na prawo do świadczeń,
2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. przepisu art. 32 ust. 2 poprzez uznanie, iż organ rentowy nie miał możliwości stwierdzenia nieważności decyzji Szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w S. pomimo, iż powoływane przez ubezpieczonego argumenty winny doprowadzić do stwierdzenia przez organ rentowy nieważności ww. decyzji z urzędu,
3. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. przepisu art. 32 ust. 2 ustawy oraz przepisu prawa procesowego tj. art. 477⁹ § 4 kpc, poprzez uznanie, że organ rentowy nie dopuścił się wobec ubezpieczonego bezczynności w przedmiocie nie wydania decyzji ustalającej prawo do świadczenia emerytalnego,
4. naruszenie przepisów postępowania tj. przepisu art. 477¹⁴ § 1 kpc poprzez oddalenie odwołań ubezpieczonego pomimo ich zasadności.

Tak podnosząc apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- 1) uwzględnienie odwołań ubezpieczonego od decyzji organu rentowego, a w konsekwencji o zmianę zaskarżonej decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z dnia 6 kwietnia 2011 r. (nr (...)), poprzez stwierdzenie nieważności decyzji szefa Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w S.:
 - a) o ustaleniu emerytury wojskowej (...) z dnia 8 stycznia 1986 r. oraz z dnia 4 grudnia 1986 r.

b) o ustaleniu wojskowej renty inwalidzkiej nr (...) z dnia 8 stycznia 1986 r. i z dnia 4 grudnia 1986 r.

2) o ustalenie uprawnienia ubezpieczonego do emerytury wojskowej po raz pierwszy z jednoczesnym przyjęciem, iż w związku z nieważnością decyzji, o których mowa w pkt. 1 lit. a i b koniecznym jest ponowne ustalenie m.in. długości stażu pracy ubezpieczonego (mając również na uwadze okresy zatrudnienia ubezpieczonego począwszy od 1990 r.), a w konsekwencji ustalenie na nowo w oparciu o te ustalenia wysokości świadczenia emerytalnego ubezpieczonego,

3) o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania w postępowaniu przed Sądem I i II instancji, w tym kosztów nieopłaconej ani w całości ani w części pomocy prawnej udzielonej Ubezpieczonemu z urzędu, według norm prawem przepisanych;

ewentualnie pełnomocnik ubezpieczonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z pozostawieniem temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach procesu w celu przeprowadzenia dowodu z przesłuchanie strony powodowej, w tym wniósł o przyznanie pełnomocnikowi ubezpieczonego ustanowionemu z urzędu kosztów zastępstwa procesowego tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej

Ubezpieczony w apelacji osobiście sporządzonej:

1/ wniósł o uchylenie przez Sąd Apelacyjny III Wydział Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie w całości z mocą ex tunc wyroku Sądu Okręgowego VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 21 listopada 2012r. sygn. akt VII U 688/2011 i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w całości sądowi pierwszej instancji, albowiem w sprawie zachodzi nieważność postępowania w związku z rozstrzygnięciem jednym wyrokiem trzech odrębnych spraw sądowych i odwołań ubezpieczonego w różnych odrębnych przedmiotach sprawy; zniesienie w całości z mocą ex tunc postępowania Sądowego i wyroku w sprawie sygn. VII U 688/2011, z uwagi na fakt, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy; uchylenie przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie w całości z mocą ex tunc zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego VII Wydział Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie z dnia 21 listopada 2012r. sygn. akt VII U 688/2011 i uchylenie w całości z mocą ex tunc zaskarżonej odwołaniem ubezpieczonego decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z dnia 28 grudnia 2010r. Nr. (...) w przedmiocie świadczenia emerytury wojskowej, gdyż ubezpieczony takiego postępowania administracyjnego przed pozwanym w ogóle nie zainicjował i o takie w ogóle nie wnosił i jednocześnie przekazanie odwołań od decyzji Wojskowego Biura Emerytalnego w S. z dnia 06 kwietnia 2011r. (...) i odwołania na bezczynność wojskowego organu emerytalnego w sprawie sygn. akt VII U 1682/2011 do ponownego merytorycznego rozpoznania i rozstrzygnięcia co do istoty sprawy przez sąd pierwszej instancji w całości, w celu wydania odrębnych wyroków sądowych,

2/ skierowanie sprawy przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie do Kolegium Kompetencyjnego przy Sądzie Najwyższym w Warszawie w celu rozstrzygnięcia który organ wojskowej administracji tj.: Minister Obrony Narodowej w W. -organ nadzoru, czy Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. właściwym jest do stwierdzenia nieważności decyzji emerytalno rentowych z 1986r. jako wydanych przez niewłaściwy miejscowo wojskowy organ emerytalny, a także który z sądów - sąd administracyjny, czy sąd ubezpieczeń społecznych, jest właściwy rzeczowo i miejscowo do osądzenia takiej sprawy i do stwierdzenia nieważności,

3/ wniesienie przez Sąd Apelacyjny w Szczecinie i skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego w Warszawie sprawy o stwierdzenie zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej art. 32 ust.2 ustawy z dnia 06 maja 2005r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2005r. Nr.130 poz. 1085) w związku z art. 157 § 1, art.156 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960r. Kodeks postępowania administracyjnego /Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.)

4/zasądzenie i przyznanie na rzecz ubezpieczonego od pozwanego Skarbu Państwa poniesionych wydatków i nakładów w związku z prowadzeniem sprawy w postępowaniu apelacyjnym w kwocie 150 zł.

W odpowiedzi na wywiedzioną apelację organ rentowy wniósł o ich oddalenie podnosząc, iż rozstrzygnięcia zawarte w wyroku, są zgodne z przepisami prawa materialnego. Ponadto wniósł o zasądzenie kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy starannie zebrał i rozważył wszystkie dowody oraz ocenił je w sposób nienaruszający swobodnej oceny dowodów. Prawidłowo dokonane ustalenia faktyczne oraz należyte umotywowaną ocenę prawną sporu Sąd Apelacyjny przyjmuje za własną, w pełni podzielając wywody zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku. Z tego też względu Sąd Apelacyjny nie dostrzega potrzeby ponownego szczegółowego przytaczania zawartych w nim argumentów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 listopada 1998 r., I PKN 339/98, OSNAP 1999/24/776; z dnia 22 lutego 2010 r., I UK 233/09, lex nr 585720 i z dnia 24 września 2009 r., II PK 58/09, lex nr 558303).

Przed przystąpieniem do rozpatrzenia zarzutów wywiedzionych w apelacji Sąd Apelacyjny zauważa, iż treść środka odwoławczego ubezpieczonego, prowadzi do wniosku, iż skarżący próbuje m.in. poddać ponownej ocenie kwestie związane z przebiegiem jego służby wojskowej, jego zwolnienia oraz kompetencjami wojskowych komisji oceniających stan jego zdrowia. Tymczasem jak słusznie wskazał organ rentowy w odpowiedzi na apelację w kwestiach tych były i są wyłącznie właściwe organy wojskowe oraz sąd administracyjny co wynikało z art. 49 ustawy z dnia 30 czerwca 1970r. o służbie żołnierzy zawodowych (Dz. U z 1997r. Nr 10, poz.55 ze zm.) a od 01.07.2004r. stanowi o tym art. 8 ustawy z dnia 11.09.2003r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych.(Dz. U 2010 Nr 90 poz. 593 ze zm.) a zatem te kwestii pozostają poza sferą zainteresowania Sądu Odwoławczego.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, prawo do świadczeń pieniężnych z tytułu zaopatrzenia emerytalnego lub ich wysokość, ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej albo z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w tej sprawie zostaną przedstawione istotne dla sprawy nowe okoliczności faktyczne albo ujawnione nowe dowody, istniejące w dniu wydania decyzji, nieznane organowi, a mające wpływ na prawo do świadczeń albo ich wysokość. Również art. 52 ustawy z dnia 16 grudnia 1972 roku o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin (Dz. U. z 1983 roku, nr 29, poz. 139) a więc obowiązujący w dacie wydawania spornych decyzji ustalających ubezpieczonemu prawo do świadczenia, przewidywał możliwość ponownego ustalenia świadczenia, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń pieniężnych zostaną ujawnione nowe dowody lub okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość, które istniały przed ustaleniem prawa do świadczeń. W przypadku ubezpieczonego, jak słusznie wskazał Sąd Okręgowy, nie stwierdzono takich okoliczności, które miałyby wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość, bowiem za taką trudno uznać powoływaną przez skarżącego niewłaściwość organu, który pierwotnie ustalił ubezpieczonemu prawo do świadczenia. Okoliczność ta mogłaby co najwyżej stanowić zarzut procesowy w postępowaniu sądowym wszczętym poprzez zaskarżenie decyzji z dnia 28 grudnia 2010 r. Przedmiotowa decyzja jak wynika z akt, nie została jednak zaskarżona i to mimo stosownych pouczeń ubezpieczonego w tym zakresie. Przy czym wskazać należy, a co podniósł już w swoim rozstrzygnięciu Sąd pierwszej instancji, iż każdy wojskowy organ emerytalny, wydając decyzję ustalającą prawo do świadczenia z zabezpieczenia społecznego żołnierzy zawodowych, wydaje ją w oparciu o tożsame przepisy prawa i w oparciu o kompletną dokumentację personalną żołnierza. Właściwość organu rentowego aczkolwiek jest kwestią ważną w aspekcie techniczno-organizacyjnym oraz komunikacyjnym, to w żadnym razie nie przesądza ona kwestii prawa poszczególnych osób do określonych przepisami prawa świadczeń.

Przechodząc do kwestii stwierdzenia nieważności wydanych decyzji w pierwszej kolejności wskazać należy, iż wzruszalność decyzji z zakresu zaopatrzenia emerytalnego ma na celu usunięcie uchybień organu rentowego w zakresie rozstrzygania o okolicznościach warunkujących nabycie prawa do świadczeń lub ich wysokości, a nie uchybień formalnych. Równocześnie zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 3 kc normy nowego prawa nie znajdują wsteczne zastosowanie do sytuacji zaistniałych przed ich wejściem w życie. Zatem skutki dawnych zdarzeń

prawnych należy ustalić przy zastosowaniu norm obowiązujących w chwili, w których do nich doszło. Tym samym, do oceny skutków decyzji z 1986 r. należy stosować przepisy wówczas obowiązujące. Ze stanu prawnego obowiązującego w tym okresie wynika, iż w 1986 r. przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego nie miały zastosowania do organów administracyjnych w sprawach należących do właściwości wojskowych organów administracji państwowej, jak również brak było możliwości stwierdzenia nieważności decyzji emerytalno-rentowych w przypadku ich wydania przez niewłaściwy miejscowo organ rentowy. Dopiero mocą ustawy z dnia 13 października 1993 roku wojskowy organ rentowy zyskał prawo do unieważniania swoich prawomocnych decyzji na zasadach określonych w k.p.a. (art. 32 ust. 2 przywołanej ustawy). Zatem jak słusznie wskazał sąd pierwszej instancji akceptacja żądania ubezpieczonego w zakresie stwierdzenia nieważności wskazanych decyzji, wytwarzałaby bezprecedensową i niedopuszczalną dychotomię w zakresie stosowania przepisów prawnych, przejawiającą się powstaniem sytuacji, w której wojskowy organ rentowy miałby unieważniać ostateczne decyzje, które nie podlegały unieważnieniu w dacie ich wydawania i realizacji. Jednocześnie postępowanie w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji jest wszczynane z urzędu a nie na wniosek, więc wszelkie wnioski ubezpieczonego, są już z tego tylko względu bezprzedmiotowe.

Odnosząc się natomiast do kwestii niewydania przez organ rentowy decyzji to przede wszystkim wskazać należy, iż ubezpieczony nie podał jakiego wniosku organ nie rozpatrzył, a po wtóre analiza akt prowadzi do konkluzji, że wszystkie kwestie dotychczas podnoszone przez ubezpieczonego, stanowiły przedmiot postępowań przed wojskowym organem rentowym, innymi organami wojskowymi, sądami powszechnymi oraz sądami administracyjnymi. Równocześnie z bezczynnością organu mamy do czynienia wówczas, gdy w prawnie ustalonym terminie organ nie podjął żadnych czynności w sprawie i mimo istnienia ustawowego obowiązku nie zakończył postępowania wydaniem decyzji, postanowienia lub innego aktu albo nie podjął stosownej czynności. A tego w przedmiotowej sprawie nie stwierdzono.

Wbrew stanowisku skarżącego połączenie przez Sąd Okręgowy do wspólnego rozpoznania trzech odwołań od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w S. było prawidłowe. Art. 219 kpc stanowi, iż sąd może zarządzić połączenie kilku oddzielnych spraw toczących się przed nim w celu ich łącznego rozpoznania lub także rozstrzygnięcia, jeżeli są one ze sobą w związku lub mogły być objęte jednym pozwem. Połączenie spraw w celu ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia jest czynnością techniczną sądu, podyktowaną ekonomią procesową i nie pozbawia żadnej z nich odrębności oraz samodzielności. (tak SA w Białymstoku wyrok z dnia 14 września 2012 r., sygn. akt I ACa 341/12, oraz podobnie SA w Szczecinie wyrok z dnia 12 grudnia 2012 r., sygn. akt I ACa 248/12) Łącząc sprawy sąd wydaje jeden wyrok, ale zawierający rozstrzygnięcia co do każdej z połączonych spraw z osobna. Tak jak to miało miejsce w przedmiotowej sprawie. Sąd Okręgowy rozpatrzył każdą ze spraw odrębnie, co znalazło wyraz w wydanym wyroku i szczegółowo zostało omówione w jego uzasadnieniu.

Co się zaś tyczy żądania apelującego o wystąpienie do Kolegium Kompetencyjnego przy Sądzie Najwyższym w Warszawie w celu rozstrzygnięcia, który organ wojskowej administracji: Minister Obrony Narodowej w Warszawie -organ nadzoru, czy Dyrektor Wojskowego Biura Emerytalnego w S. jest właściwy do stwierdzenia nieważności decyzji to nie zachodzi taka potrzeba albowiem kwestię tę normuje art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i rodzin, który stanowi, iż decyzje ostateczne, od których nie zostało wniesione odwołanie do właściwego sądu, mogą być z urzędu przez wojskowy organ emerytalny zmienione, uchylone lub unieważnione, na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267). Odnosnie natomiast wskazania który z organów czy sąd powszechny czy sąd administracyjny jest właściwy do rozpatrzenia odwołania od decyzji, odmawiającej stwierdzenia nieważności tych decyzji to w sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego odmawiającej stwierdzenia nieważności decyzji tego organu przysługuje odwołanie do właściwego sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. (tak Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 23 marca 2011r. IUZP 3/10 -Lex nr 738185)

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny, w oparciu o normę z przepisu art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną. (punkt I wyroku).

O kosztach postępowania orzeczono w pkt II wyroku na podstawie art. 108 § 1 k. p. c, przy zastosowaniu zasady wyrażonej w art. 98 k. p. c. Zgodnie z powołaną zasadą odpowiedzialności za wynik - art. 98 § 1 k.p.c. - strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony, (koszty procesu). Zgodnie ze zgłoszonym wnioskiem przez stronę pozwaną, Sąd zasądził od strony przegrywającej, tj. ubezpieczonego, na rzecz organu rentowego - Wojskowego Biura Emerytalnego koszty zastępstwa procesowego w stawce minimalnej tj. w kwocie 120 zł, zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, (Dz. U z 2002 r., nr 163, poz. 1349 ze zm.).

Ponieważ pełnomocnik ustanowiony dla Z. P. z urzędu wniósł o przyznanie od Skarbu Państwa wynagrodzenia za pełnione obowiązki i oświadczył, że poniesione koszty nie zostały przez stronę pokryte, na podstawie regulacji § 2 ust. 1-3 i § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.) Sąd Apelacyjny przyznał od Skarbu Państwa na rzecz adwokata kwotę 120 złotych tytułem wynagrodzenia wraz z podatkiem VAT, o czym orzeczono w punkcie III sentencji wyroku.